

รายละเอียดโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย

๑. ความเป็นมา

กระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศตามนโยบายของรัฐบาลที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถ้อยแถลงในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ (COP๒๖) ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ว่า “ประเทศไทยพร้อมยกระดับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเต็มที่ทุกวิถีทางเพื่อบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ (ค.ศ. ๒๐๕๐) และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจก”

กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนิน **โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย** ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้จังหวัดส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการจัดทำถังขยะเปียกให้ครบทุกครัวเรือน รวมถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง เพื่อเป็นการส่งเสริมการคัดแยกขยะครัวเรือนลดการปนเปื้อนขยะเปียกกับของเหลือใช้อื่นๆ สร้างรายได้เพิ่มจากการคัดแยกขยะ ลดภาระค่าใช้จ่ายโดยการใช้จ่ายหมักที่เกิดจากถังขยะเปียก เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ตลอดจนลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนินการขึ้นทะเบียน**โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** เป็นโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจในประเทศไทย หรือ Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการและกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจกขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน ได้พิจารณาเห็นชอบการขึ้นทะเบียนโครงการฯ โดยมี**กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นผู้พัฒนาหรือเจ้าของโครงการ** ประกอบด้วยครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ ๓๖,๖๔๔,๓๐๙ ครัวเรือน โรงเรียน ๑,๗๐๑ แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑๘,๙๓๕ แห่ง โดยมีระยะเวลาคิดเครดิตของโครงการตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ หรือระยะเวลา ๗ ปี และคาดว่าจะสามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ ๔๙๒,๒๑๒ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

๒. ขั้นตอนการดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน

การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานถังขยะเปียกลดโลกร้อน (ครัวเรือน โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) โดยจัดเก็บข้อมูลจำนวนประชากรในครัวเรือน เด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดทำถังขยะเปียกในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอย (รายเดือน) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำข้อมูลไปคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจก และรับรองคาร์บอนเครดิต

๓. แผนการดำเนินการ

สำหรับการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป ดังนี้

๓.๑ ขั้นตอนที่ ๑ การรับรองคาร์บอนเครดิต เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก หรือ Validation and verification Body :VVB ซึ่งจะลงพื้นที่เพื่อดำเนินการทวนสอบข้อมูลการจัดทำถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนในระดับครัวเรือน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเป้าหมาย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตรวจสอบและแนะนำประชาชนให้ดำเนินการจัดทำถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน อย่างถูกวิธี ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑) มีการจัดทำถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน หมายถึง การนำถังมาตัดกัน และฝังกลบในหลุมลึกลงไป ๒ ถึง ๓ ส่วนของความสูงของถังและมีการนำเศษอาหารเทใส่ในถัง พร้อมปิดฝา

๒) มีการใช้ถังขยะเปียก ลดโลกร้อนอย่างถูกวิธี หมายถึง การนำเศษอาหารเทใส่ในถัง พร้อมปิดฝา และมีการใช้ไม้พายหรืออุปกรณ์กวนเพื่อเพิ่มอากาศ

๓) มีการใช้ถังขยะเปียก ลดโลกร้อนเป็นประจำ หมายถึง มีการนำเศษอาหารมาใส่ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ทุกครั้งเมื่อมีขยะเศษอาหารที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมในครัวเรือน โดยไม่นำขยะเศษอาหารไปรวมกับขยะประเภทอื่นๆ รวมถึง การตรวจสอบต้องเตรียมเอกสารใบสมัครการเข้าร่วมโครงการ ตลอดจนเอกสารการสำรวจครัวเรือน โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดทำถึงขยะเปียก และความถูกต้องของข้อมูลการจัดทำถึงขยะเปียกในระบบสารสนเทศฯ เพื่อรวบรวมให้ผู้ประเมินภายนอกเป็นผู้ทวนสอบ ทั้งนี้ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการทวนสอบแล้วกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการรับรองคาร์บอนเครดิตให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๓.๑.๑ การเตรียมการรับการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้กลไกคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินงานเชิงรุกของทีมปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสำหรับรับการทวนสอบระดับอำเภอในพื้นที่ตำบล เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการบริหารจัดการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทีมปฏิบัติการฯ จะดำเนินการสุ่มตรวจครัวเรือน โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ที่มีการจัดทำถึงขยะเปียกเป็นประจำทุกเดือนเพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนมีผู้ประเมินภายนอกลงไปทวนสอบจริง

ทั้งนี้ เพื่อให้การทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกเป็นไปด้วยความเรียบร้อยกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินการจัดประชุมซักซ้อมกับหน่วยงานในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่นโดยละเอียดเพื่อเตรียมการรับการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (VVB) ตลอดจนกำหนดแนวทางซักซ้อมการทวนสอบผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนคณะทำงานที่ได้รับมอบหมายจะลงพื้นที่ในจังหวัดต้นแบบเพื่อซักซ้อมแนวทางปฏิบัติกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการทวนสอบจากหน่วยงานภายนอก

๓.๑.๒ การทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (Verification) ของโครงการ T-VER หมายถึง กระบวนการทวนสอบซึ่งดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก (VVB) เพื่อทวนสอบ ติดตามผลและคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดลง รวมถึงติดตามผลกระทบอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยผู้ประเมินภายนอก (VVB) จะเป็นหน่วยงานที่รับรองโครงการฯ ในขั้นต้น และเสนอเข้าคณะกรรมการพิจารณาโครงการลดก๊าซเรือนกระจก เพื่อพิจารณารับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกต่อไป

ทั้งนี้ ในกระบวนการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกดังกล่าว จะต้องมีการรวบรวม และประเมินเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินการประสานงานและจัดเตรียม เอกสารที่เกี่ยวข้องในระดับส่วนกลางเพื่อส่งให้ผู้ประเมินภายนอก (VVB) เพื่อทำการตรวจสอบเอกสารในภาพรวม และองค์กรกลางซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ทวนสอบจะลงพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลการจัดทำถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนรายเดือนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รวบรวมและบันทึกไว้ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการ ขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ในกระบวนการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกนั้น จะมีการสุ่มลงตรวจครัวเรือนที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยสุ่มตรวจครัวเรือนตามข้อมูลที่บันทึก ในระบบสารสนเทศฯ และอาจมีการสัมภาษณ์ครัวเรือนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการฯ ทุกระดับ ในการดำเนินการภายใต้กระบวนการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกนั้น กระทรวง มหาดไทยโดยกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการฯ ให้กับเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลรายเดือน ผู้ที่ได้รับมอบหมายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด รวมทั้งผู้บริหารในทุกระดับเพื่อสนับสนุนกระบวนการทวนสอบและตอบข้อซักถามของผู้ประเมินภายนอก

๓.๒ ขั้นตอนที่ ๒ การซื้อขายคาร์บอนเครดิต ในกระบวนการซื้อขายคาร์บอนเครดิตนั้น กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จะกำหนดแนวทางซักซ้อม และจัดประชุมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับกระบวนการซื้อขายคาร์บอนเครดิต แนวทางการบริหารจัดการกรรมสิทธิ์คาร์บอนเครดิต และการจัดทำ บัญชีควบคุมคาร์บอนเครดิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ กระบวนการซื้อขายคาร์บอนเครดิตข้างต้น จะต้องดำเนินการภายใต้ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดการมูลฝอย หมวดคาร์บอนเครดิต เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขายคาร์บอนเครดิตตามโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนได้ และนำรายได้ที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิตไปจัดสาธารณประโยชน์ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

.....